

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ
ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД**

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	другий (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 11.07.2025 №11

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Протокол від 19.06.2025 №11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Володимир КИЯН

Розглянуто на засіданні кафедри теорії держави та права Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти протокол від 12.06.2025 №20

Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025 рік. 21 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. Доцент кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук Чепік-Трегубенко Ольга Сергіївна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Професор кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, професор Легка Оксана Володимирівна;
2. Суддя Запорізького окружного адміністративного суду, доктор юридичних наук, доцент Прасов Олександр Олександрович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1.1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Рік підготовки	2	2
Семестр	3	3
Лекції	14	8
Семінарські	26	4
Практичні	-	4
Самостійна робота	50	74
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	-
Підсумковий семестровий контроль	екзамен	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» є поглиблення теоретичних знань про основні правові позиції Європейського суду з прав людини та вдосконалення практичних навичок реалізації положень Європейської конвенції про захист прав людини у вітчизняній правовій системі у звичайних умовах професійної діяльності та в особливий період.

Очікувані результати навчання:

розуміти особливості застосування практики Європейського суду з прав людини;

використовувати у практичній діяльності положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу;

вміти готувати проекти правозастосовних та правотлумачних актів;

посилення навичок аргументації у правотлумачному та правозастосовному процесі, враховуючи положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК3 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7 – Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9 – Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності:

СК1 – Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК3 – Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК5 – Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК17 – Здатність застосовувати норми матеріального та процесуального права в звичайних умовах професійної діяльності та в особливий період.

Пререквізити: «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Міжнародне право», «Практика Європейського суду з прав людини», «Публічне право: практика тлумачення і застосування», «Приватне право: практика тлумачення і застосування».

Постреквізити: «Актуальні проблеми теорії і практики правозастосування», «Міжнародне гуманітарне право».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

РН2 – Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

РН10 – Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

РН12 – Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

РН13 – Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН16 – Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

РН19 – Вміти застосовувати норми матеріального та процесуального права в звичайних умовах професійної діяльності та в особливий період.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД

Європейська Конвенція – джерело Європейського права та правозастосовної діяльності Європейського суду з прав людини. Європейська Конвенція як міжнародний договір. Конвенційні норми та їх класифікація. Організаційно-правові та матеріально-правові норми. Протоколи до Конвенції. Ієрархія прав. Абсолютні права. Права, що відносяться до відправлення правосуддя. Права з внутрішніми обмеженнями в умовах воєнного стану. Баланс прав. Поняття пропорційності в європейському праві. Автономні поняття: катування, нелюдське поводження, моральна та фізична недоторканність, обвинувачення, суб'єкт кримінального обвинувачення, ефективність прав, якість закону, приватне життя, рівність можливостей. Тлумачення норм та понять Європейської Конвенції. Права і свободи людини, які підлягають захисту в європейському суді. Право на життя, заборона катувань, заборона рабства та примусової праці, право на свободу та особисту недоторканність, право на справедливий судовий розгляд, право на повагу до приватного і сімейного життя, свобода думки, совісті і віросповідання, свобода виявлення поглядів, свобода зібрань та об'єднання, право на шлюб, право на ефективний засіб правового захисту, заборона дискримінації. Право на вільне володіння майном, право на освіту, право на вільні вибори. Свобода пересування. Процедурні гарантії, що стосуються вислання іноземців, право на оскарження у кримінальних справах, відшкодування за судову помилку, право не бути притягнутим до суду або покараним двічі, рівність чоловіка та жінки.

ТЕМА 2. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ІНСТИТУТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Утворення Суду. Місцезнаходження Суду. Історичні періоди становлення та реформування Суду. Територіальна юрисдикція Суду. Компетенція Суду та фактор часу. Види спорів, що розглядаються Судом. Міждержавні спори. Спори на підставі індивідуальних скарг. Держава-відповідач. Компетенція Суду та національне право. Принцип субсидіарності та відмова від абстрактного контролю. Вичерпання внутрішніх правових засобів. Суддівський корпус (склад Суду). Принцип прийнятності судової практики. Принцип омолодження складу Суду. Принцип збалансування представництва Принцип несумісності. Принцип старшинства. Вимоги до суддів. Порядок обрання. Термін повноважень. Статус суддів. Невтручання в діяльність суддів. Гарантії незалежності суддів у звичайних умовах та в умовах воєнного стану. Пленарні засідання Суду як вищого розпорядчого органу: склад, компетенція. Голова Суду. Компетенція голови Суду. Здійснення організаційно-розпорядчих, управлінських, представницьких і судових функцій. Замісники голови Суду. Секції Суду. Склад і кількість секцій. Порядок утворення та функції. Палати Суду. Розгляд

конкретних справ з винесенням рішення по суті як основна функція Палат. Велика Палата Суду як вища судова інстанція в рамках суду, її склад. Виконання функцій суду другої інстанції. Особливості функцій – тлумачення та застосування Конвенції. Комітети, їх види та функції, що ними здійснюються. Комітети з «фільтрування» як перша інстанція у прийнятті рішення про прийнятність звернень до Суду. Секретаріат Суду.

ТЕМА 3. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ ЗВЕРНЕННЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Принципи прийнятності звернень. Критерії прийнятності: обставини часу (*ratione temporis*), обставини місця (*ratione loci*), обставини по суті (*ratione materiae*), обставини особи (*ratione personae*), вичерпання внутрішніх засобів правового захисту, термін звернення, обґрунтованість скарги, неприпустимість анонімності скарги, неприпустимість зловживання правом на звернення, повторність скарги. Критерій суті звернення: можливість звернення лише у зв'язку з тими порушеннями прав, які передбачені Європейською Конвенцією та Протоколами до неї. Критерій особи. Залежність порядку вичерпання внутрішніх засобів правового захисту від судової, адміністративної систем та існуючого в кожній державі процесуального порядку розгляду справ. Ефективність внутрішніх засобів правового захисту (перша інстанція, апеляційна інстанція, розгляд справ в касаційному порядку, перегляд справи в порядку нагляду) у звичайних умовах та в умовах воєнного стану. Критерій позитивності обставин. Критерій незалежності та неупередженості Суду. Критерій розумного терміну. Звернення до Суду та попереднє вивчення справи. Вимоги та форма звернення до Суду. Реєстрація та відмова в реєстрації звернення. Терміни та форма подання пояснень і документів. Показання свідків і експертні висновки. Дружнє врегулювання. Відкриті публічні слухання. Регламент. Рішення Суду. Види рішень (щодо прийнятності або по суті справи). Консультаційні висновки. Публікація судових рішень. Виконання рішень. Окремі думки Суддів. Особливості розгляду міждержавних спорів.

ТЕМА 4. ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини. Виконання рішень Європейського суду з прав людини на міжнародному та національному рівнях. Виконання рішень щодо виплати відшкодування. Остаточність рішення ЄСПЛ. Відкриття виконавчого провадження. Перелік необхідних документів (для фізичних та юридичних осіб). Виплата справедливої сатисфакції. Заходи індивідуального характеру. Заходи загального характеру. Правові особливості виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні у звичайних умовах та в умовах воєнного стану. Обов'язки держави-відповідача у справі. Органи, що здійснюють виконання рішень ЄСПЛ. Проблеми виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні та шляхи їх подолання на прикладі

інших держав. Контроль за виконанням рішення Європейського суду з прав людини.

ТЕМА 5. ПОВАГА ДО ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Права та свободи людини і громадянина. Порушення права на життя, порушення права на безпеку і недоторканість особи, порушення права на захист і справедливість, порушення права на освіту, порушення права на гідне життя в звичайних умовах та в умовах воєнного стану. Загальні засади застосування міжнародного гуманітарного права. Зобов'язання з переслідування винних у воєнних злочинах, що випливають з Європейської конвенції з прав людини. Можливість обмеження прав і відступу від них під час війни і надзвичайних ситуацій. Відступ України від положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в умовах воєнного стану.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Загальна характеристика Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод	1. Основні принципи прав людини Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод. 2. Особливості інтерпретації Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. як правозахисного договору. 3. Особливості інтерпретації протоколів до ЄКПЛ.	2
Тема № 2. Європейський суд з прав людини як інститут забезпечення людських прав	1. Історія становлення Європейського суду з прав людини. 2. Європейський суд з прав людини: структура та процедура діяльності. 3. Компетенція Європейського Суду Справедливості та Європейського суду з прав людини щодо захисту прав людини.	2
Тема № 3. Правове регулювання процедури звернення до Європейського суду з прав людини	1. Реформування контрольного механізму Європейської конвенції з прав людини. 2. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини в умовах воєнного стану в Україні. 3. Рішення Європейського суду з прав людини як індикатор зовнішньополітичної електоральної легітимації влади на пострадянському просторі.	4
Тема № 4. Виконання рішень Європейського суду з прав людини	1. Національні та міжнародні механізми виконання судових рішень. 2. Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини. 3. Виплата справедливої компенсації.	4

Тема № 5. Повага до прав людини в умовах збройного конфлікту	1. Загальні засади застосування міжнародного гуманітарного права. 2. Зобов'язання з переслідування винних у воєнних злочинах, що впливають з Європейської конвенції з прав людини. 3. Відступ України від положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в умовах воєнного стану.	2
---	--	---

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Загальна характеристика Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод	4
Тема № 2. Європейський суд з прав людини як інститут забезпечення людських прав	6
Тема № 3. Правове регулювання процедури звернення до Європейського суду з прав людини	6
Тема № 4. Виконання рішень Європейського суду з прав людини	6
Тема № 5. Повага до прав людини в умовах збройного конфлікту	4

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Загальна характеристика Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод	10
Тема № 2. Європейський суд з прав людини як інститут забезпечення людських прав	10
Тема № 3. Правове регулювання процедури звернення до Європейського суду з прав людини	10
Тема № 4. Виконання рішень Європейського суду з прав людини	10
Тема № 5. Повага до прав людини в умовах збройного конфлікту	10

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Загальна характеристика Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод	1. Основні принципи прав людини Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод. 2. Особливості інтерпретації Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. як правозахисного договору. 3. Особливості інтерпретації протоколів до ЄКПЛ.	2
Тема № 2. Європейський суд з прав людини як інститут забезпечення людських прав	1. Історія становлення Європейського суду з прав людини. 2. Європейський суд з прав людини: структура та процедура діяльності.	2

	3. Компетенція Європейського суду Справедливості та Європейського суду з прав людини щодо захисту прав людини.	
Тема № 3. Правове регулювання процедури звернення до Європейського суду з прав людини	1. Реформування контрольного механізму Європейської конвенції з прав людини. 2. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини в умовах воєнного стану в Україні. 3. Рішення Європейського суду з прав людини як індикатор зовнішньополітичної електоральної легітимації влади на пострадянському просторі.	2
Тема № 4. Виконання рішень Європейського суду з прав людини	1. Національні та міжнародні механізми виконання судових рішень. 2. Порядок виконання рішень Європейського суду з прав людини. 3. Виплата справедливої компенсації.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Загальна характеристика Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод	2
Тема № 2. Європейський суд з прав людини як інститут забезпечення людських прав	2

Теми практичних занять

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема № 3. Правове регулювання процедури звернення до Європейського суду з прав людини	2
Тема № 4. Виконання рішень Європейського суду з прав людини	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Загальна характеристика Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод	14
Тема № 2. Європейський суд з прав людини як інститут забезпечення людських прав	14
Тема № 3. Правове регулювання процедури звернення до Європейського суду з прав людини	16
Тема № 4. Виконання рішень Європейського суду з прав людини	14
Тема № 5. Повага до прав людини в умовах збройного конфлікту	16

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Абсолютні та відносні права людини та Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.
2. Велика Палата Європейського суду з прав людини: структура та компетенція.
3. Вимоги до судді Європейського суду з прав людини.
4. Витрати на забезпечення діяльності Європейського суду з прав людини.
5. Вплив діяльності Європейського суду з прав людини на формування національних правозахисних систем і дотримання державами – членами РЄ стандартів щодо захисту прав людини.
6. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на формування української правозахисної системи.
7. Конвенція про захист прав та основоположних свобод людини: загальна характеристика.
8. Європейська система захисту прав людини: специфіка та значення.
9. Європейський суд з прав людини: сутність, історія виникнення та перспективи розвитку.
10. Заборона катування за Конвенцією про захист прав і основоположних свобод людини.
11. Заборона рабства і примусової праці за Конвенцією про захист прав і основоположних свобод людини.
12. Загальна характеристика Європейського суду з прав людини як однієї із основних міжнародних правозахисних інституцій.
13. Загальна характеристика прав людини в Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини.
14. Загальна характеристика права на звернення з індивідуальною заявою до Європейського суду з прав людини.
15. Заснування Європейського суду з прав людини та його роль у становленні прав людини.
16. Звільнення з посади судді Європейського суду з прав людини: процедурні засади.
17. Зміст і функціональні особливості міжнародно-правового механізму доступу до Європейського суду з прав людини.
18. Зміст судового рішення Європейського суду з прав людини.
19. Катування, нелюдське та таке, що принижує людську гідність поводження (практика Європейського суду з прав людини).
20. Кількісний та якісний склад Європейського суду з прав людини.
21. Комітети Європейського суду з прав людини: загальна характеристика.
22. Консультативна компетенція Європейського суду з прав людини.
23. Конфіденційність і доступ інформації про особу (практика Європейського суду з прав людини).

24. Міжнародно-правова характеристика права на правосуддя в європейській системі захисту прав людини.

25. Місце Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини та практики Європейського суду з прав людини у системі джерел національного права України.

26. Народи суддів: загальна характеристика та особливості діяльності.

27. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань.

28. Нормативні акти, якими регулюється діяльність Європейського суду з прав людини: основні положення.

29. Обмеження права на житло та повагу до кореспонденції (практика Європейського суду з прав людини).

30. Обмеження права на приватне і сімейне життя (практика Європейського суду з прав людини).

31. Обмеження свободи та особистої недоторканності (практика Європейського суду з прав людини).

32. Основні етапи розгляду заяв Європейським судом з прав людини.

33. Особливості використання мов Європейського суду з прав людини.

34. Палата Європейського суду з прав людини.

35. Підстави звернення до Європейського суду з прав людини.

36. Повноваження Голови Європейського суду з прав людини.

37. Поняття права на доступ до суду і міжнародно-правовий механізм доступу до Європейського суду з прав людини.

38. Поняття свободи та особистої недоторканності за національним та міжнародним правом.

39. Поняття та основні компоненти права особи на звернення з індивідуальною заявою до Європейського суду з прав людини.

40. Право на свободу та особисту недоторканність за Конвенцією про захист прав і основоположних свобод людини.

41. Практика Європейського суду з прав людини за ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

42. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи від катувань.

43. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканності.

44. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини.

45. Принцип пропорційності у практиці Європейського суду з прав людини.

46. Принципи розгляду справ у Європейському суді з прав людини: поняття, види та загальна характеристика.

47. Публікація рішень Європейського суду з прав людини.

48. Регламент Європейського суду з прав людини: загальні положення.

49. Реформування міжнародно-правового механізму доступу до правосуддя в Європейському суді з прав людини.

50. Рівність, толерантність і недискримінація у практиці Європейського суду з прав людини.

51. Рішення Європейського суду з прав людини.
52. Розгляд справи і процедура дружнього врегулювання у практиці Європейського суду з прав людини.
53. Роль бюро у функціонуванні Європейського суду з прав людини.
54. Роль субсидіарності у функціонуванні міжнародно-правового механізму доступу до Європейського суду з прав людини.
55. Свобода вираження поглядів за Конвенцією про захист прав і основоположних свобод людини.
56. Свобода від катувань як абсолютне право.
57. Свобода як фундаментальна цінність.
58. Секретаріат Європейського суду з прав людини: структура та компетенція.
59. Секретаріат Європейського суду з прав людини: функції та організація роботи.
60. Справедлива сатисфакція у практиці Європейського суду з прав людини.
61. Судді ad hoc: загальні засади правового статусу.
62. Характеристика та зміст заяви до Європейського суду з прав людини.
63. Характерні риси права на доступ до суду як елементу права на правосуддя в контексті практики Європейського суду з прав людини.
64. Юридичний зміст заяви до Європейського суду з прав людини.
65. Юрисдикція Європейського суду з прав людини.
66. Міждержавні справи в Європейському суді з прав людини як механізм захисту прав людини під час збройного конфлікту (практика України).
67. Міждержавні справи в Європейському суді з прав людини: загальна характеристика.
68. Відступ України від положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в умовах воєнного стану.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для навчальної дисципліни «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: екзамен, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий семестровий контроль успішності проводиться у формі екзамену з відповідної освітньої компоненти або його окремої завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, і у строки, встановлені навчальним планом та розкладом.

Підсумковий семестровий контроль буде сформовано з 30-ти білетів за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина містить два питання; практична частина – одне практичне завдання (задача). Максимальний час для підготовки до екзамену дається –

30 хвилин. Кожне питання екзаменатором оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль не більше 50 балів.

У разі настання обставин непереборної сили (форсмажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання. Системою буде обрано по 50 тестових питань з дисципліни, кожне з яких оцінено у 1 бал. Відведений час для проходження тесту – 100 хвилин. Максимально можливий результат особи, яка складає підсумковий семестровий контроль за відповіді на тестові запитання може скласти 50 балів. Відповідь на кожне з запитань оцінюється в 0 або 1 тестових балів: якщо вказано правильну відповідь – 1 бал; неправильну відповідь – 0 балів.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін підсумкового контролю.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.

4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти відсутній на занятті.

**Критерії оцінювання самостійної роботи
(денна форма навчання)**

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 4 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 10 балів

**Критерії оцінювання самостійної роботи
(заочна форма навчання)**

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 8 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів

Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінк	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної;

			при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34		F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни: схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Основні нормативні акти:

- Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- акти міжнародного права:
 1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Стор. 89. Ст. 3103.
 2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Голос України*. 2001. № 3.
 3. Європейська Конвенція про громадянство. Міжнародний договір від 7 листопада 1997 року. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 69-77.
 4. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 року. *Офіційний вісник України*. 2006. № 50. Ст. 3381.
 5. Конвенція про статус апатридів від 28 вересня 1954 року. (Витяг). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 131-139.
 6. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
 7. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання від 10 грудня 1984 року.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text

8. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1995 року.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text

9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

10. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

11. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями: Правила ООН від 30 серпня 1955 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_212#Text

12. Регламент Європейського суду з прав людини : прийнятий РЄ 01 листопада 2003 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067#Text

- закони:

1. Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.

2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. Додаток до № 51. Ст.1122.

4. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.

5. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

6. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99.

7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.

8. Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр*. 2016. № 134.

- підзаконні акти:

9. Про конкурс із добору кандидатів для обрання суддею Європейського суду з прав людини від України : затверджено Указом Президента України від 19 лютого 2021 року № 63/2021. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 35.

Підручники:

1. Антонович М. М. Міжнародне публічне право : підруч. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 515 с.

2. Мицик В. В., Буроменський М. В., Буткевич О. В. Міжнародне публічне право: підручник / під. ред. В. В. Мицика. Харків : Право. Т. 1. Основи теорії, 2019. 416 с.

3. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародне право прав людини : підруч. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 563 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Буняк В.С. Європейська конвенція з прав людини та кримінальне право. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 156 с.
2. Горпинюк О. П. Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях в Україні : навч.-метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 223 с.
3. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності : навч. посіб. / кол. авт. ; за ред. В. О. Боняк. 2-ге вид. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. Справ ; Ліра ЛТД, 2018. 234 с.
4. Збірник законодавства та практики Європейського суду з прав людини : практ. посіб. для суддів / упоряд. : В. Я. Погребняк та ін. Харків : Право, 2018. 396 с.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посіб. / за заг. ред. І. В. Яковюка. 2-ге вид., випр. Харків : Право, 2020. 124 с.
6. Кучук А. М., Мінченко О. В., Орлова О. О. Практика Європейського суду з прав людини : в 2-х ч. : навч.-метод. посіб. Дніпро : Середняк Т. К., 2021. Ч. 1. 124 с.
7. Манукян В. І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія, принципи, практика. Київ : Норма права, 2023. 596 с.
8. Мельниченко Б. Б., Цебенко С. Б. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Львів : БОНА, 2023. 208 с.
9. Міжнародні стандарти прав людини. Журналістика / за заг. ред. В. Ю. Лутковської. Київ : Український інститут з прав людини, 2019. 145 с.
10. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. / [О. Барабаш та ін., за ред. О. Онишко]. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 539 с.
11. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародне судочинство : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 322 с.
12. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В., Щербина Є. М. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 259 с.
13. Опольська Н. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Вінниця : Твори, 2021. 407 с.
14. Сенаторова О. В. Права людини і збройні конфлікти : навч. посіб. Київ : ФОП Голембовська О.О., 2018. 208 с.
- Талдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 164 с.
15. Права людини, жінок та дівчат з інвалідністю. Короткий посібник з питань інтерсекційного підходу до виконання Конвенцій CEDAW та CRPD в Україні. Київ : [б.в.], 2019. 64 с. URL: <https://hromady.org/wp-content/uploads/2019/10/5.pdf>

Монографії та інші наукові видання:

1. Chepik-Trehubenko O., Nalyvaiko L. Application of the principle of the rule of law international and national courts. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2022. № 4. (48). P. 413-419.
2. Leheza Y., Nalyvaiko L., Sachko O., Shcherbyna V., Chepik-Trehubenko O. Principles of law: Methodological approaches to understanding in the context of modern globalization transformations. *Ius Humani. Law Journal*. 2022. 11 (2). P. 55-79.
3. Orlova O. O., Alforova T. M., Lezhnieva T. M., Chernopiatov S. V., Kyrychenko O. V. Euthanasia: National and International Experience (Based on the European Court of Human Rights Practice Materials). *Journal of Forensic Science and Medicine*. 2023. January-March, Vol. 9, Iss. 1. P. 33-37.
4. Panov I., Petrosyan K., Dobroboh L., Chernobuk V., Rashed Y. Digitalization of the social services system in the context of government decentralization: legal regulation and areas of improvement. *Khazanah Hukum*. 2023. Vol. 5. № 3. P. 231-239.
5. Tavolzhanskyi O., Shevchenko A., Cherneha A., Minakova Y., Mozhechuk L. Anti-Corruption Legislation of Certain Member States of the European Union: Theory and Practice. *Pakistan Journal of Criminology*. 2023. Vol. 15, № 01. P. 31-48.
6. Головка О. М. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики : моногр. Київ : АртЕк, 2019. 168 с.
7. Добробог Л. М. Систематизація законодавства: актуальні питання. *Правові новели*. 2023. № 5. С. 89-94.
8. Кулініч О. О. Колізійні питання захисту прав людини під час збройного конфлікту. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 164-167.
9. Кулініч О. О. Концептуальні підходи захисту прав громадян відповідно до національного та міжнародного права. *Juris Europensis Scientia*. 2023. № 5. С. 126-130.
10. Кучук А. М. Основи теорії правового поліцентризму : моногр. Дніпро: Дніпроп. держ. ун т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 312 с.
11. Лебедева Ю. В. Організаційно-правові гарантії репродуктивних прав людини в Україні: конституційно-правова характеристика. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. Спеціальний випуск № 2 «Права людини та правоохоронна діяльність в умовах воєнного стану». С. 95-103.
12. Мінакова Є. В. Інституційна система забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану: теоретичні та правові аспекти. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 12 (26). С. 169-181.
13. Орлова О. О. Каткування, нелюдське та таке поводження чи покарання, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 62-68.
14. Орлова О. О. Визначення складових доктрини «мінімального рівня жорстокості» як критерію виокремлення каткування від нелюдського або такого, що принижує гідність поводження чи покарання. *Науковий вісник*

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 1. С. 72-79.

15. Орлова О. О. Перспективи вступу України до Європейського Союзу. *Право і суспільство*. 2023. № 2. С. 49-54.

16. Степаненко К. В. Міжнародний захист прав учасників бойових дій. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. №1. С. 125-132.

17. Степаненко К. В. Принцип міжнародного співробітництва в сучасних міжнародних відносинах. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 4. С. 602-606.

18. Чепік-Трегубенко О. С. Верховенство права у формуванні державної політики у сферах національної безпеки і оборони: теоретико-методологічний аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. Спеціальний випуск № 2 (121). Держава і право України в умовах воєнного стану. С. 183-188.

19. Чепік-Трегубенко О. С. Принцип верховенства права: доктрина та судова практика. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3. С. 121-127.

Інтернет-ресурси:

1. <https://www.echr.coe.int/home> – Офіційний веб-сайт Європейського суду з прав людини (European Court of Human Rights).

2. <https://coe.mfa.gov.ua/posolstvo> – Офіційний веб-сайт Офіційного Представництва України при Раді Європи.

3. <https://minjust.gov.ua/> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.

4. <http://portal.rada.gov.ua/> – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

5. <https://khpg.org/> – Інформаційний портал Харківської правозахисної групи.

6. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

